

Ігор ОСТАПЙОВСЬКИЙ,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту освіти,
Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти,
м. Луцьк, Україна, i-ost@ukr.net;

Тетяна ОСТАПЙОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики початкової освіти,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна, tetyana.ostapovska@gmail.com

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Ключові слова: академічна доброчесність; стратегія; освітнє середовище; система забезпечення якості освіти; критерії; самооцінювання.

Key words: academic integrity; strategy; educational environment; education quality assurance system; criteria; self-assessment

Заклади загальної середньої освіти є невід’ємною складовою успішної соціалізації здобувачів освітніх послуг. Входження та інтеграція особистості у соціум визначається багатьма чинниками. Важливий із них – якість освіти. Якість освіти є складним системним утворенням. Один із таких елементів – внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗЗСО. Її ми розглядаємо у єдності та взаємозв’язку двох компонентів – якості освітньої діяльності (процес) і якості освіти (результат) (Закон України Про повну загальну середню освіту № 463-ІХ, 2020).

Проаналізувавши нормативно-законодавчу базу, встановлено, що якістю освітньої діяльності (процес) є рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, який сприяє здобуттю особою якісної освіти відповідно до встановлених законодавством вимог та/або договору про надання освітніх послуг. Натомість якість освіти – результат навчання, який відповідає вимогам, установлених законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг (Закон України Про освіту № 2145-VIII, 2017).

Якість освітньої діяльності (процес) та якість освіти (результат), які формують внутрішню систему забезпечення якості освіти, реалізуються в єдності взаємопов’язаних між собою дев’яти елементів системи забезпечення якості освіти в ЗЗСО. Ними є: стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти; система та механізми забезпечення академічної

доброчесності; оприлюднені критерії, правила та процедури оцінювання здобувачів освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти; створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування, а також інші процедури і заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти (Закон України Про освіту № 2145-VIII, 2017). Серед переліку цих елементів чільне місце (друга позиція) відводиться системі та механізмам забезпечення академічної доброчесності.

Вперше важливість та актуальність академічної доброчесності було висвітлено у дослідженнях Міжнародного центру академічної доброчесності. Цією фундацією підготовлено дві версії «Фундаментальних цінностей академічної доброчесності». У першій версії академічну доброчесність розглядають як дотримання п'яти засадничих цінностей – чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності. За другою версією, до них додано новий елемент – відвагу (Фундаментальні цінності академічної доброчесності, 2019, с. 17–29). Заслужують також на увагу розроблені Міжнародним центром методичні рекомендації із розробки програм, спрямованих на реалізацію академічних чеснот (Фундаментальні цінності академічної доброчесності, 2019, с. 30–31). Про важливість цих рекомендацій та значимість фундаментальних цінностей – чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності, відваги – йдеться у нашому дослідженні «Сутність та значимість засадничих цінностей академічної доброчесності» (Остапйовський & Остапйовська, 2023, с. 115–118).

Вивчення нормативно-законодавчої бази, наукових джерел та методичної літератури засвідчує, що академічна доброчесність є важливою складовою у забезпеченні внутрішньої системи якості освіти у ЗЗСО. Формування такої системи здійснюється закладом освіти. Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» ця система має включати механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення і встановлення фактів її порушення, а також види академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності педагогами та здобувачами освіти (Закон України Про повну загальну середню освіту № 463-IX, 2020).

Внутрішня система забезпечення якості освіти включає чотири напрями: освітнє середовище; система оцінювання освітньої діяльності учнів; система педагогічної діяльності та система управлінської діяльності. Механізми реалізації академічних чеснот учасників освітнього процесу включають напрями системи педагогічної та управлінської діяльності. Для кожного із напрямів розроблено вимоги / правила самооцінювання, критерії та індикатори (Бобровський та ін., 2021). Вимогою / правилом самооцінювання якості освітньої діяльності є організація педагогічної діяльності та навчання учнів на засадах академічної доброчесності.

Підставою для оцінки цього правила є два критерії. Перший передбачає, що педпрацівники під час провадження педагогічної діяльності дотримуються академічної доброчесності. Другий критерій засвідчує, яким чином вони сприяють дотриманню академічної доброчесності учнями. Індикатором, тобто показником, який відображає хід процесу, за першим критерієм, є те, як педагогічні працівники сприяють дотриманню академічної доброчесності здобувачами освіти. Другий індикатор відображає частку педагогічних працівників, які інформують здобувачів освіти про правила дотримання академічної доброчесності.

Напрямок «управлінські процеси закладу освіти» представлено вимогою / правилом – формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності. Підставою для оцінки виконання цього правила є два критерії. Перший є підставою для оцінки, як заклад освіти впроваджує академічну доброчесність. Другий оцінює, як керівництво школи сприяє формуванню в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

По першому критерію сформовано два індикатори. Перший відображає, як керівництво школи забезпечує реалізацію заходів щодо формування академічної доброчесності та протидіє її порушенню. Другий відображає частку учасників освітнього процесу, поінформованих про дотримання академічної доброчесності. Підставою оцінки за другим критерієм є індикатор, що відображає реалізацію заходів, спрямованих на формування в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

Проведене дослідження засвідчило актуальність проблематики і дозволило окреслити перспективи подальших наукових пошуків. Такими, на нашу думку, є готовність педагогічних працівників до реалізації академічної доброчесності.

Список використаних джерел

1. Бобровський, М. В., Горбачов, С. І., Заплотинська, О. О. & Ліннік, О. О. (2021). *Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти*. (2-ге вид.). Державна служба якості освіти.

2. Закон України Про освіту № 2145-VIII. (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

3. Закон України Про повну загальну середню освіту № 463-IX. (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

4. Остапйовський, І. (2023). Використання методів педагогічного діагностування у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності. *Технології менеджменту в розбудові сучасного освітнього середовища у контексті реалізації формули НУШ : матеріали науково-практичної конференції (Луцьк, 26 травня 2023 р.)*. ВІППО.

5. Остапйовський, І. & Остапйовська, Т. (2023). Сутність та значимість засадничих цінностей академічної доброчесності. *Світоглядна освіта молоді в умовах сучасних викликів : матеріали міжнародної конференції – третіх академічних читань ім. Романа Арцишевського. 23–24 червня 2023 р., м. Луцьк. Вежа-Друк*.

6. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. (2019). <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Fundam.czinnosti-Akad.dobroch .pdf>

Олександр ОСТАПЙОВСЬКИЙ,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології,
Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти,
м. Луцьк, Україна, o.ostapiovskyi@vippp.org.ua

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Ключові слова: мотивація, стрес, психологічна саморегуляція, самосвідомість, саморегуляція.

Keywords: motivation, stress, psychological self-regulation, self-awareness, self-regulation.

Активне використання технологій: готовність до використання сучасних технологій у навчальному процесі, їхня психологічна оцінка та вплив на учнів.

Психологічне благополуччя: роль психологічного благополуччя в навчальному процесі, його вплив на успішність навчання та розвиток учнів.

Сучасна освітня система перебуває у постійному процесі змін, що зумовлено рядом факторів, таких як швидкий технологічний прогрес, соціальні зміни, економічна нестабільність та геополітичні турбуленції, включаючи війну. Ці фактори впливають на всі аспекти освітнього процесу, включаючи психологічний стан учасників освітнього середовища.

Одним із найважливіших аспектів успішного навчання є стимулювання внутрішньої мотивації учнів. Внутрішня мотивація спонукає учнів